Policy för visselblåsning i Trumpetsystemet

Ver. 260504

Innehåll

1 Syftet med vår visselblåsarfunktion 3
2 Vem kan anmäla och med vilket skydd? 3
3 Vad kan anmälas? 3
4 Hur görs en anmälan? 5
5 Vad ska en anmälan innehålla? 5
6 Hantering av anmälan 5
7 Möjlighet till anonymitet 6
8 Information om behandling av personuppgifter 6
9 Möjlighet att rapportera missförhållanden till myndighet 6
10 Möjlighet att offentliggöra information om missförhållanden 7

1 Syftet med vår visselblåsarfunktion

1.1 Denna visselblåsarpolicy syftar till att hantera anmälningar av missförhållanden där det finns ett allmänintresse av att de kommer fram, och som i övrigt uppfyller kraven i lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden och som sker genom Region Sörmlands (”**Regionen**”) visselblåsarfunktion Trumpet (”**Trumpet**”). Trumpet tillhandahålls av Whitepaper Advisors Sweden AB (”**WPA**”).

1.2 För Regionen är det viktigt att missförhållanden blir kända så tidigt som möjligt så att risken för personliga, materiella och immateriella skador minimeras. Genom denna policy ska visselblåsare, som är beredda att signalera om missförhållanden eller oegentligheter veta att de är viktiga resurser för Regionen varför Regionen strävar efter att säkerställa ett klimat där visselblåsare känner att de tryggt och utan rädsla kan rapportera missförhållanden. Det finns flera olika rapporteringsvägar för att rapportera om missförhållanden. På informationswebbsidan ”Rapportering av missförhållanden” på Region Sörmlands hemsida finns information om de olika vägarna, och vad de är avsedda för.

2 Vem kan anmäla och med vilket skydd?

2.1 En anmälan genom Trumpet kan lämnas av samtliga som på något sätt representerar eller är verksamma i Regionen i arbetsrelaterade sammanhang. Detta inbegriper alla anställda (tillsvidareanställda, provanställda, visstidsanställda, heltids- och deltidsanställda), praktikanter, volontärer, konsulter eller andra uppdragstagare och inhyrd personal (bemanningspersonal) i Regionen. Även personer som ingår i Regionens kontrollorgan, såsom revisorer, kan rapportera genom Trumpet. I din anmälan behöver du åtminstone tydliggöra att du tillhör någon av de ovan nämnda kategorierna, t.ex. genom att berätta att du är anställd hos Regionen.

2.2 Den som anmäler missförhållanden som berörs av denna policy (se nedan i punkt 3) är skyddad mot repressalier, vilket innebär att inga negativa effekter ska drabba en anmälare eller en närstående till denna med anledning av att personen gjort en anmälan. Detta skydd förutsätter att anmälan är gjord i god anda, att anmälaren hade skälig anledning att anta att informationen om missförhållandet var sann och att rapporteringen gjorts på något av de sätt som anges i denna policy. Skyddet enligt denna punkt omfattar inte bara dig som anmälare, utan även dina kollegor eller facklig representant eller skyddsombud som hjälper dig, samt, om du exempelvis är konsult, ditt företag. Om du upplever att du utsätts för repressalier för att du eller någon annan har rapporterat missförhållanden ber vi dig att omedelbart ta kontakt med HR-avdelningen. Notera att skyddet inte hindrar Regionen från att vidta åtgärder mot dig på andra grunder än din anmälan.

2.3 Den som anmäler missförhållanden som berörs av denna policy är skyddad mot många normalt förekommande tystnadsplikter, förutsatt att den lämnade informationen var nödvändig att lämna för att avslöja missförhållanden – skyddet omfattar inte överskottsinformation som inte rimligen behöver lämnas för att avslöja missförhållandet. Skyddet gäller oavsett om tystnadsplikten följer av avtal eller lag, men omfattar ej s.k. kvalificerade tystnadsplikter i offentlighets- och sekretesslagen. Som exempel kan nämnas att flertalet av de tystnadsplikter som gäller till förmån för privatpersoner inom hälso- och sjukvård utgör sådana tystnadsplikter som inte kan brytas med skydd från visselblåsarlagstiftningen. Notera att skyddet mot tystnadsplikter inte ger dig någon rätt att lämna ut handlingar eller dokument.

2.4 Tänk på att det inte finns något repressalieskydd om du i och med rapporteringen gör dig skyldig till brott. För att skyddet beskrivet i punkt 2.2-2.3 ska gälla krävs även att anmälaren lämnar sin anmälan genom Trumpet, genom rapport till myndighet i enlighet med punkt 9 eller genom offentliggörande i enlighet med förutsättningarna som anges i punkt 10.

3 Vad kan anmälas?

3.1 En anmälan via visselblåsarfunktionen Trumpet ska grunda sig i konkreta misstankar. Du ska ha skälig anledning att tro att den information du lämnar är sann, men du behöver inte ha bevis för din misstanke. Anmälningar som enbart görs på grund av rykten eller hörsägen omfattas inte av skyddet beskrivet i punkt 2.2-2.3 – som utgångspunkt ska du ha förstahandsinformation. Ingen anklagelse får göras med skadligt

uppsåt eller med vetskap om att anklagelsen är falsk. Falska eller illvilliga anklagelser är ett allvarligt brott mot anställningsavtalet, och det finns inget repressalieskydd vid falska eller illvilliga anmälningar.

3.2 För att en anmälan ska få rapporteras via Trumpet krävs att anmälan avser en händelse eller omständigheter inom ramen för Regionens verksamhet, eller en konkret misstanke om att sådana händelser eller omständigheter kan uppstå, som avser:

- missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram (se punkt 3.3), eller
- i vissa fall, brott mot lagstiftning på utpekade områden (se punkt 3.4).

En anmälan som uppfyller något av kriterierna ovan benämns inom ramen för Regionens interna regelverk för *kvalificerad anmälan*.

3.3 Med missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer avses missförhållanden som en bredare allmänhet har ett intresse av att de framkommer och att de utreds, exempelvis ekonomisk brottslighet såsom mutor och förfalskning, korruption, bokföringsbrott och annan överträdelse av redovisnings- och skattelagstiftning. Andra exempel är missförhållanden som rör allvarliga miljöbrott, stora brister i säkerheten på arbetsplatsen samt mycket allvarliga former av diskriminering.

3.4 Brott mot lagstiftning på följande områden kan anses vara ett sådant förhållande som kan medföra att en anmälan anses vara kvalificerad – även om allmänheten i det enskilda fallet inte behöver ha ett intresse av det kommer fram (vilket dock i regel är fallet):

- Offentlig upphandling
- Finansiella tjänster, produkter och marknader
- Finansiering av terrorism
- Produktsäkerhet
- Miljöskydd
- Transportsäkerhet
- Fodersäkerhet samt djurs hälsa och välbefinnande
- Folkhälsa
- Skydd för privatlivet och personuppgifter
- Nätverks- och informationssäkerhet
- Konkurrensregler
- Bolagsskatteregler
- Förhindrande av penningtvätt
- Livsmedelssäkerhet
- Produktöverenstämmelser
- Konsumentskydd
- Handlingar som riktar sig mot EU:s finansiella intressen
- Strålsäkerhet och kärnsäkerhet

3.5 Skulle du känna dig osäker på om din anmälan avser sådana förhållanden som omfattas av denna policy råder vi dig att rådgöra med facklig representant, eller Juridiska staben, inom Region Sörmland om så önskas innan du rapporterar.

Vad ska inte anmälas?

3.6 Andra typer av ärenden än de som framgår av punkterna 3.1- 3.4 ovan ska hanteras genom anmälan till närmaste chef, till chefens chef, eller till annan liknande person i ledande befattning, alternativt skyddsombud eller annan facklig representant om du är fackligt ansluten. Sådana anmälningar kan omfattas av repressalieförbud eller liknande skydd som följer av andra regler än visselblåsarlagstiftningen, men inte nödvändigtvis i den utsträckning som det skydd som följer av denna policy.

3.7 Ärenden som inte berörs av denna policy, och som inte ska rapporteras om genom Trumpet, kan exempelvis vara händelser som det inte finns ett allmänintresse av att de kommer fram och utreds, till exempel allmänt missnöje med hur verksamheten bedrivs eller med ledarskap, lön eller andra vanliga personalärenden. Samma sak gäller arbetsmiljöfrågor som inte är av mycket allvarlig karaktär.

3.8 En anmälan som *inte* uppfyller kriterierna för en anmälan i visselblåsafunktionen enligt punkterna 3.1- 3.4 ovan benämns inom ramen för Regionens interna regelverk för *okvalificerad anmälan*. En okvalificerad anmälan kommer inte att hanteras som en visselblåsning. Om du gör en okvalificerad anmälan kommer du att informeras därom och anmälan kommer att raderas från Trumpet inom tre veckor. Du kan i så fall i stället vända dig med de omständigheter du vill ta upp till sådana personer som anges i punkt 3.6 ovan.

4 Hur görs en anmälan?

4.1 Misstankar om missförhållanden kan anmälas till Trumpet via webbformulär, via telefon, via brev eller vid ett fysiskt möte. Anmälan kan ske dygnet runt alla dagar i veckan.

Anmälan via webbsida, telefon eller brev

4.2 En anmälan via Trumpets webbformulär, telefon eller brev görs via särskild länk på Regionens hemsida, där det framgår hur anmälan ska lämnas. Alternativt skriver du in adressen regionsormland.trumpet-whistleblowing.eu/ på valfri enhet (dator, surfplatta eller mobiltelefon) för att komma till visselblåsarfunktionen Trumpet. Om du väljer att lämna din anmälan på annat sätt än via Trumpets webbformulär är det viktigt att du lämnar någon form av kontaktuppgift så att du kan få inloggningsuppgifter till den ärendehanteringssida i Trumpet där du kan hålla kontakten med ärendehandläggarna. Det är även på denna ärendehanteringssida som du kommer att få återkoppling på din lämnade anmälan (se punkt 6.4 nedan).

Anmälan genom fysiskt möte

4.3 Anmälan kan även göras genom ett fysiskt möte. Om någon önskar begära ett fysiskt möte för att lämna en anmälan om förhållanden som avses i punkterna 3.1- 3.4 ovan kan en begäran lämnas genom webbformuläret. Den som vill begära ett fysiskt möte behöver lämna sina kontaktuppgifter så att Trumpet kan ta kontakt i syfte att boka in ett möte. Vänligen observera att anonymitet inte kan utlovas om rapporteringen sker genom ett fysiskt möte, och att mötet kan komma att genomföras av personal direkt tillhörig Regionen.

5 Vad ska en anmälan innehålla?

5.1 I anmälan ska du beskriva all fakta och utveckla ditt påstående så noggrant och detaljerat som möjligt. Redogör även för allt som kan ha relevans för anmälan. Informationen du lämnar ska vara så korrekt och detaljerad som möjligt. En anmälan ska, om möjligt, innehålla åtminstone följande information:

- vad anmälan avser,
- vem eller vilka som är inblandade,
- var incidenten hände,
- när i tiden incidenten hände och
- om det var en engångsföreteelse eller om problemet pågående eller återkommande.

5.2 I Trumpet finns möjlighet att kommunicera med ärendehandläggarna – även om du är anonym. Genom systemet kan ärendehandläggarna ställa frågor till dig eller lämna återkoppling. Det är därför viktigt att du skriver ner de inloggningsuppgifter som du blir tilldelad för att komma åt denna sida för det fall du väljer att vara anonym.

6 Hantering av anmälan

6.1 Anmälningar som sker genom Trumpet hanteras av en begränsad krets av personer som lyder under strikt sekretessåtagande. I denna begränsade krets av personer ingår:

- särskilt behörig personal hos WPA och WPA:s underleverantörer, samt
- Regionens visselblåsarkommitté, som innefattar personer verksamma i Regionen som särskilt utsetts till att hantera inkommande visselblåsningar. ("**Visselblåsarkommittén**").

Om anmälan berör någon i Visselblåsarkommittén kommer en alternativ kommitté att sättas samman vari sådan berörd person inte ingår.

6.2 Inom sju (7) dagar efter att din anmälan har lämnats kommer du att få en bekräftelse på att den mottagits på den sida i Trumpet där du kan interagera med ärendehandläggarna.

6.3 En anmälan kommer att hanteras respektfullt, försiktigt, med sekretess, och med hänsyn till samtliga inblandade individers integritet. En anmälan kommer vidare att hanteras skyndsamt och beslut om åtgärder kommer att fattas snarast möjligt, dock aldrig på bekostnad av kvalitet eller rättssäkerhet for individen eller individerna som är föremål för anmälan.

6.4 Oavsett om din anmälan bedöms som kvalificerad eller okvalificerad kommer du att få återkoppling kring Trumpets bedömning. Om anmälan bedöms vara kvalificerad kommer du även få återkoppling avseende den fortsatta handläggningen av ärendet. Återkoppling kommer att tillgängliggöras senast tre (3) månader efter du gjort din anmälan, men oftast tidigare, på den sida i Trumpet där du kan kommunicera med ärendehandläggarna.

7 Möjlighet till anonymitet

7.1 Anmälningar i visselblåsarfunktionen kan ske antingen:

- helt anonymt,
- anonymt i förhållande till Visselblåsarkommittén/alternativ kommitté och Regionen, men öppet i förhållande till WPA, eller
- öppet i förhållande till såväl WPA som Visselblåsarkommittén/alternativ kommitté och Regionen.

7.2 Kommunikation kan ske med bibehållen anonymitet och sekretess genom Trumpets webbsida.

7.3 Om anmälaren väljer att vara öppen med sin identitet kommer anmälarens uppgifter hanteras med sekretess och hemlighållas så långt det är legalt möjligt. Vid anmälan som leder till en polisanmälan eller annan rättslig åtgärd, kan Regionen dock bli tvungen att lämna ut anmälarens personuppgifter (exempelvis för att personen kan behöva vittna i en rättegång). I en sådan situation kommer anmälaren alltid att informeras innan hens personuppgifter lämnas vidare.

7.4 Anonymitet kan ej utlovas om du väljer att rapportera genom ett fysiskt möte. Om du väljer att lämna din anmälan genom brev eller telefon behöver du lämna någon form av kontaktuppgift om du vill motta en bekräftelse på mottagandet av, eller återkoppling på, din anmälan – om du vill vara anonym även i förhållande till WPA är det viktigt att du noga överväger vilka kontaktuppgifter du lämnar.

8 Information om behandling av personuppgifter

8.1 Personuppgifter som lämnas via Trumpet hanteras i enlighet med bestämmelserna i dataskyddsförordningen, annan tillämplig lagstiftning, och Regionens vid var tid gällande riktlinje för informationssäkerhet som finns tillgänglig på Styrande dokument - Region Sörmland (regionsormland.se). För sådana uppgifter är Regionen personuppgiftsansvarig och WPA personuppgiftsbiträde. Detta inkluderar anmälarens personuppgifter om denne väljer att vara öppen mot Visselblåsarkommittén/alternativ kommitté och Regionen.

8.2 Om anmälaren väljer att vara anonym i förhållande till Visselblåsarkommittén/alternativ kommitté och Regionen, men öppen mot WPA, kommer WPA att vara personuppgiftsansvarig för anmälarens personuppgifter. Dessa uppgifter kommer att hanteras i enlighet med WPA:s personuppgiftspolicy, tillgänglig i Trumpet. Om anmälaren vid ett senare tillfälle väljer att vara öppen även gentemot Visselblåsarkommittén/alternativ kommitté och Regionen kommer personuppgiftsansvaret att övergå till Regionen, varvid WPA övergår till att vara personuppgiftsbiträde för dessa uppgifter i enlighet med punkten 8.1 ovan.

9 Möjlighet att rapportera missförhållanden till myndighet

9.1 Utöver att använda Regionens egen visselblåsarkanal har du möjlighet att lämna din anmälan till en myndighet. Detta kallas ”extern rapportering”. Vid extern rapportering får du samma skydd som om du

använder Regionens egen visselblåsarkanal och du kan rapportera om samma typ av missförhållanden som beskrivs i punkt 3.1 - 3.4 ovan. Den primära skillnaden mellan att använda Regionens visselblåsarkanal och externa rapporteringsförfaranden är att vid extern rapportering är det en myndighet som tar emot din anmälan och följer upp på den – inte Regionen. Regionen får alltså som utgångspunkt inte del av din anmälan och det är upp till den aktuella myndigheten att avgöra vad som delges Regionen.

9.2 Tänk på att olika myndigheter ansvarar för rapporter om missförhållanden på olika områden. Exempelvis hanterar Integritetsskyddsmyndigheten rapporter om överträdelser av personuppgiftslagstiftning. Vilka förfaranden som tillämpas samt vilka tillvägagångssätt du kan använda för att rapportera kan variera mellan olika myndigheter, men du kommer alltid att kunna lämna din anmälan muntligen, skriftligen eller genom ett fysiskt möte.

Det finns en stor mängd olika myndigheter som har i uppdrag att sköta de externa rapporteringsförfarandena på olika områden. För en uttömmande lista över vilka myndigheter som ansvarar för vilka områden, samt för kontaktuppgifter till respektive myndighet, hänvisar vi dig till Arbetsmiljöverkets hemsida (Länk: Lista över myndigheter med ansvar enligt ansvarsområde enligt förordning 2021:949 - Arbetsmiljöverket (av.se)).

10 Möjlighet att offentliggöra information om missförhållanden

10.1 Skydd vid visselblåsning enligt denna policy (se punkt 2.1-2.4 ovan) kan i vissa fall även fås om en anmälare offentliggör uppgifter om sådana missförhållanden som avses i punkterna 3.1-3.4 ovan. Offentliggörande kan exempelvis bestå av att anmälaren går till media med uppgifter om missförhållandena, eller publicerar informationen på en blogg eller på sociala medier.

10.2 Skyddet enligt punkterna 2.1-2.4 erhålls vid offentliggörande enbart om:

- anmälaren rapporterat om missförhållandena till myndighet i enlighet med punkt 9 utan att myndigheten vidtagit några skäliga åtgärder för att komma till rätta med missförhållandet, eller om anmälaren inte fått återkoppling från myndigheten inom utsatt tid,
- anmälaren har god anledning att tro att en rapportering till myndighet enligt punkt 9 ovan skulle leda till att anmälaren utsätts för repressalier eller att missförhållandet inte kan undanröjas, eller
- anmälaren har en god anledning att tro att missförhållandet innebär en tydlig eller överhängande fara för någons liv, hälsa, säkerhet eller om det finns omfattande risk för miljöskador, eller har annat liknande skäl för att offentliggöra informationen.

10.3 Vi rekommenderar dig att alltid rådgöra med facklig representant eller juridiskt ombud innan du offentliggör sådan information som omfattas av denna policys tillämpningsområde.

Meddelar- och anskaffarfrihet samt efterforsknings- och repressalieförbud

10.4 I Sverige finns något som heter meddelarfrihet. Detta är en del av yttrandefriheten och träffar alla personer som lämnar information i syfte att den ska publiceras och tillgängliggöras för offentligheten. Meddelarfriheten innebär att det allmänna – alltså stat, region och kommuner – inte får straffa den som meddelat information som publicerats. Meddelarfriheten gäller enbart om informationen delas med någon som är upphovsman till böcker, tidningar, TV- och radioprogram eller liknande publikationsmedium. Det kan alltså handla om att lämna uppgifter till en tv-reporter, tidningsjournalist eller författare. Meddelarfriheten gäller även om informationen lämnas till redaktioner eller utgivare, såsom en nyhets- eller tidningsredaktion. Det ska poängteras att meddelarfriheten har gränser – exempelvis finns ingen straffrihet om någon genom meddelande bryter s.k. kvalificerade tystnadsplikter.

10.5 I tillägg till meddelarfriheten gäller även något som kallas anskaffarfrihet. Anskaffarfriheten innebär att alla får leta fram information i vilket ämne som helst i syfte att publicera det eller för att utnyttja sin meddelarfrihet, utan att det allmänna – alltså stat, region och kommuner – får straffa personen. Anskaffarfriheten är dock begränsad på så vis att informationen inte får anskaffas genom vissa brottsliga handlingar – exempelvis, stöld, olaga avlyssning, olaga tvång, och dataintrång.

10.6 Utöver meddelande- och anskaffarfriheten skyddas inom Regionens verksamhet personer som använder sin meddelafrihet för att lämna uppgifter om verksamheten med något som kallas efterforskningsförbud.

Det innebär att det är förbjudet för Regionen att försöka ta reda på vem i verksamheten som utnyttjat sin meddelarfrihet. Det finns även ett repressalieförbud som innebär att ingen ska behöva utsättas för repressalier för att ha utnyttjat sin meddelarfrihet, ungefär i likhet med vad som anges i punkt 2.2 ovan. Notera att efterforsknings- och repressalieförbud inte gäller om utelämnandet av informationen innebär ett brott mot s.k. kvalificerade tystnadsplikter, eller andra tystnadsplikter som inte kan brytas med stöd av meddelarfriheten.